EU-makrovakausvälineet

Luottolaitosdirektiivin ja vakavaraisuusasetuksen uudelleentarkastelu

Olli Salmi, johtava lakimies

Talousvaliokunta, Asia: E 15/2022 vp
11.3.2022

FINANSSIALA

Esityksen sisältö:

- Lyhyt esittely mistä on kyse
- Nykytilanteen haasteet
- Mitä uudistuksella on tarkoitus tehdä
- FA:n ehdotukset sääntelyn parantamiseksi

FINANSSIALA

Mitä ovat omien varojen vaateet?

- Omien varojen vaade (=pääomavaade tai vakavaraisuusvaade) on
  - Pankkien taseesta laskettu prosentuaalinen määrä ”omaa pääomaa”, joka
    - kattaa pankin odottamattomia tappioita.

  - Tase-erät vaateen laskennassa painotettu riskin perusteella
    - Isompi riski, isompi paino
    - Pienempi riski, pienempi paino
    - Tätä laskentaa käsitellään Basel III uudistuksessa

FINANSSIALA

Millaisia omien varojen vaateita on?

- Pankeilla vakavaraisuuden minimivaade 8 %
  - Tämän rikkominen johtaa viimeistään pankin toiminnan loppumiseen.
- Lisäksi minimivaateen päällä erilaisia ”ylimääräisiä” vaateita
  = EU-makrovakausvälineet
  - Tarjoavat ikään kuin erilaisia ”suojakerroksia” minimivaateelle
  - Säädettiin finanssikriisin jälkeen
  - Määrällisesti näitä voi olla yhteensä käytännössä jopa minimivaateen verran
- Lisäksi erikseen pääomavaateita, jos pankki kaatuu (MREL-vaateet)

FINANSSIALA

Pankkitoiminnan riskit ja pääomavaateet

JÄRJESTELMÄRISKI-LISÄPÄÄOMAVAADE	5 %	• Asetetaan, jos omien varojen riittävyyttä suhteessa rahoitusjärjestelmän rakenteellisista ominaisuuksista aiheutuvaan riskiin (järjestelmäriskiin) ei voida muulla tarkoituksenmukaisella tavalla riittävästi varmistaa • Lisäpääomavaateen määrääminen viranomaisen toimivallassa
O-SII/G-SII LISÄPÄÄOMAVAADE	3 %	• Koskee pankkeja, jonka maksukyvyttömyys vaarantaisi Suomen tai Euroopan unionin muun jäsenvaltion rahoitusmarkkinoiden vakauden • Laissa tarkat kriteerit asettamiselle, harkintavalta melko rajoitettua
MUUTTUVA LISÄPÄÄOMAVAADE	2,5 %	• Mm. luottokannan ja bruttokansantuotteen välisen suhteen poikkeaman perusteella asetettava • Laissa tarkat kriteerit asettamiselle, harkintavalta melko rajoitettua
KIINTEÄ LISÄPÄÄ-OMAVAATIMUS	2,5 %	• Lisäpuskuri minimipääomavaateelle • Kattavat laskentasäännöt
PILARI 2 PÄÄOMAVAADE	n. 2 %	• Viranomaisen rajattu harkinta, voidaan käyttää tiettyihin tarkoituksiin, perusteltava käyttö • **Perustuu valvojan arvioon**, jota on säädelty tarkemmin sekä laissa että EU-tasolla ja jossa pitää ottaa huomioon pankin oma arvio
MINIMI-PÄÄOMAVAADE	8 %	• Kattaa kaikki pankkitoiminnan tyypilliset odottamattomat tappiot (odotetut tappiot on tarkoitus kattaa toiminnan tuloksesta) • Kattavat laskentasäännöt

FINANSSIALA

Nykytilanne: melkoinen viidakko

- Vertauskuvallisesti: Nykyään makrovakausvälineet tuntuvat pankin näkökulmasta ikään kuin tiheältä viidakolta ilman karttaa
- Toisin sanoen pääomavaateiden ja rajoitusten
  - Asettamista tai purkamista erittäin vaikea tai lähes mahdoton tarkkaan ennakoida, koska
    - Vaateita liian paljon, perusteet ovat epäselvät ja joustamattomat

    ➢Vaateiden toteuttaminen pankeille erittäin raskasta
- Huom! Päälle tulevat vielä hallinnollisesti raskaat valvontatoimet

➢Tilanne pandemian alussa sekava em. seikoista johtuen

FINANSSIALA

Mitä uudistuksella on tarkoitus tehdä?

- Uudistuksella tarkoitus muun muassa
  - Poistaa tarpeettomia välineitä
  - Selkeyttää nykyistä sääntelyä
  - Selvittää onko katvealueita (ovatko kaikki riskit katettu)
- Uudistuksella ei ole tarkoitus (ainakaan julkilausutusti)
  - Tuoda ylimääräisiä uusia vaateita vanhojen vaateiden päälle
  - Nostaa pääomavaateita
    - On huomioitava, että oma pääoma on kallista ”raaka-ainetta”

FINANSSIALA

FA: EU-sääntelyä selkeytettävä

- Makrovakausvaatimukset on pidettävä
  - ennakoitavina
  - symmetrisinä
  - läpinäkyvinä
- Yhtä riskiä kohden vain yksi pääomavaade tai muu rajoitus
- Pääomavaateiden kokonaistaso ei saa nousta nykyisestä
- Välineiden käytön perusteet tulee asettaa EU-tasolla yhdenmukaisiksi
- Uusia välineitä tai toimivaltuuksia ei tarvita, vaan vanhoja pitää selkeyttää.

FINANSSIALA

FA:n ehdotukset turvaavat vakautta

- Ehdotusten tavoitteena on riskien tarkka tunteminen ja sen kautta **kohtuuhintaisen rahoituksen turvaaminen**
    - Tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että vaatimukset asetetaan **todellisten** riskien mukaisesti

FINANSSIALA

Finanssiala – uudistuvan alan ääni

Olli Salmi

Johtava lakimies

olli.salmi@finanssiala.fi

+358 20 793 4249

WWW.FINANSSIALA.FI

FINANSSIALA